[Total No. of Pages : 2

03232A

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, Summer (Phase-III All Other Remaining UG/PG Courses) - 2020

RASASHASTRA EVUM BHAISHAJY KALPANA - I

(Second BAMS 2012 Syllabus is applicable to BAMS 2017/2010/Old/New Students w.e.f. Summer-2018 Exam)

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

Instructions :
1) *Use* ***blue/black*** *ball point pen* ***only.***
2) ***Do not*** *write anything on the* ***blank portion of the question paper.*** *If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.*
3) ***All*** *questions are* ***compulsory.***
4) *The number to the* ***right*** *indicates* ***full*** *marks.*
5) *Draw diagrams* ***wherever*** *necessary.*
6) *Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.*
7) *Use a common answer book for all sections.*

SECTION - "A" (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच) : [5 × 3 = 15]

   Short answer question (**any five** out of six) :

   a) रसशाळा वर्णन करा.

      Describe Rasashala.

   b) आवाप, निर्वाप व भावना या परिभाषा वर्णन करा.

      Explain following paribhashas - Avapa, Nirvapa and Bhavana.

   c) कोष्ठीची व्याख्या लिहून अंगारकोष्ठीचे वर्णन करा.

      Define Koshthi and describe Angarkoshthi.

   d) वृंताक मुषा वर्णन करा.

      Describe Vruntak mushaa.

   e) हिंगुळाची पर्यायी नावे, प्रकार व शोधनविधि लिहा.

      Write the synonyms, types and shodhana procedure of Hingula.

   f) जयपाल या द्रव्याची शोधनविधि लिहून दोन कल्पांची नावे लिहा.

      Write Shodhana Vidhi and two formulations of Jayapal.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा) : [6 × 5 = 30]

Short answer question (**any six** out of seven) :

a) आरोग्यवर्धिनी वटी या कल्पाचे घटकद्रव्ये, निर्माणविधि, मात्रा व उपयोग लिहा.
Write the ingredients, manufacturing process, dose and uses of Arogyavardhini vati.

b) पर्पटी – व्याख्या, प्रकार लिहून रसपर्पटी या कल्पाचे घटकद्रव्ये, निर्माणविधि, मात्रा व उपयोग लिहा.
Define Parpati, write its types and describe the ingredients, manufacturing process, dose and uses of Rasaparpati.

c) उपरसांची नावे लिहून गैरिक प्रकार व शोधनविधि लिहा.
Write the names of dravyas included in Uparasa and write types of, shodhana vidhi of Gairik.

d) फार्माको व्हिजिलन्स वर्णन करा.
Describe Pharmaco vigilance.

e) मूषा निरुक्ति, पर्यायी नावे लिहून गोस्तनी मूषा वर्णन करा.
Write Nirukti, synonyms of Musha and describe Gostani Musha.

f) रसक पर्यायी नावे, रासायनिक सूत्र, प्रकार, शोधन विधि लिहा.
Write the synonyms, chemical composition, types and shodhana vidhi of Rasak.

g) पुट – व्याख्या, प्रकार लिहून गजपुट वर्णन करा.
Define Puta, write its types and explain Gajaputa.

SECTION - "B" (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही तीन) : [3 × 15 = 45]

Long answer question (**any three** out of four) :

a) पारद अष्टसंस्कार सविस्तर वर्णन करा.
Describe Parada Ashtasanskara in detail.

b) साधारण रस नावे लिहून हिंगूळ सविस्तर वर्णन करा.
Write the names of Sadharan Rasa and describe Hingul in detail.

c) धातु व्याख्या लिहून ताम्र धातूचे सविस्तर वर्णन करा.
Define Dhatu and describe Tamra (copper) in detail.

d) रत्न–व्याख्या, रत्नदोष लिहून मौक्तीक या रत्नाचे सविस्तर वर्णन करा.
Define Ratna, write Ratna Dosha and describe Mauktik (Pearl) in detail.

[Total No. of Pages : 2

03232B

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, Summer (Phase-III All Other Remaining UG/PG Courses) - 2020
RASASHASTRA EVUM BHAISHAJYA KALPANA - II

(Second BAMS 2012 Syllabus is applicable to BAMS 2017/2010/Old/New Students w.e.f. Summer-2018 Exam)

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

Instructions :
1) *Use **blue/black** ball point pen only.*
2) ***Do not** write anything on the **blank portion of the question paper.** If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.*
3) ***All** questions are **compulsory.***
4) *The number to the **right** indicates **full** marks.*
5) *Draw diagrams **wherever** necessary.*
6) *Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.*
7) *Use a common answer book for all sections.*

<u>SECTION - "A"</u> (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच) : [5 × 3 = 15]

   Short answer question (**any five** out of six) :

   a) हिंग्वष्टक चूर्णाची घटकद्रव्ये व उपयोग लिहा.

      Write down the ingredients and uses of 'Hingvashtak churna'.

   b) लेपाचे प्रकार तथा वापराबाबतचे नियम लिहा.

      Write types of lepa and rules for its application.

   c) "क्वाथादिनां पुन:पाकात घनत्वं स:रसक्रिया:.।।" या सूत्राचे थोडक्यात स्पष्टीकरण करा.

      Explain in short the sutra "क्वाथादिनां पुन:पाकात घनत्वं स:रसक्रिया:।।"

   d) प्रेक्षप, आवाप आणि कल्क या शब्दांचे अर्थ स्पष्ट करा.

      Explain the words प्रेक्षप, आवाप and कल्क.

   e) शुष्कार्द्र द्रव्यांचा ग्रहण नियम लिहा.

      Write the rules regarding "Shushkardra dravya" selection.

   f) जात्यादि घृताची घटकद्रव्ये व उपयोग लिहा.

      Write ingredients and uses of 'Jatyadi ghruta'.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा) : [6 × 5 = 30]
Short answer questions (**any six** out of seven) :

a) क्षीरपाक निर्माण विधी सोदाहरण लिहा.
Write method of kshirapak preparation with example.

b) आसव सिद्धी लक्षणे लिहा.
Write siddhi Iakshanas of Aasav.

c) स्नेहपाक निर्माणाची सामान्य पद्धत आणि स्नेहसिद्धी लक्षणे लिहा.
Write common procedure of sneha-paka and explain Iakshanas of sneha siddhi.

d) अर्क म्हणजे काय? अर्क निर्माणविधि सोदाहरण लिहा.
What is Arka? Write with example method of preparation of arka.

e) गुडूची सत्व निर्माणविधि व उपयोग लिहा.
Write method of preparation and uses of guduchi satva.

f) अविपत्तिकर चूर्णाची घटकद्रव्ये व निर्माणविधी लिहा.
Write ingredients and preparation of Avipattikar churna.

g) कवल – गंडूष भेद लिहा.
Write the difference between Kaval and Gandusha.

SECTION - "B" (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही तीन) : [3 × 15 = 45]
Long answer questions (**any three** out of four) :

a) भैषज्य कल्पनेचे आधारभूत सिद्धान्त सविस्तर लिहा.
Write in detail Bhaishajya kalpana adharbhut siddhanta.

b) खालील कल्पांची घटकद्रव्ये, मात्रा व उपयोग लिहा :
i) त्रिफला गुग्गुल
ii) अर्कलवण
iii) संजीवनी वटी

Describe ingredients, dose and uses of following kalpas :
i) Triphala guggul
ii) Arka lavana
iii) Sanjivani vati

c) G.M.P. म्हणजे काय? त्याचे महत्व वर्णन करा.
What is G.M.P.? Explain the importance of G.M.P.

d) अवलेह कल्पनेची परिभाषा लिहून च्यवनप्राशावलेह घटकद्रव्ये निर्माणविधी, मात्रा व उपयोग लिहा.
Write definition of Avaleha kalpana. Describe ingredients, preparation dosage and uses of Chavanprashavaleha.

[Total No. of Pages : 3

03232A

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, Winter - 2020
RASASHASTRA AVUM BHAISHAJYA KALPANA - I
(Second BAMS 2012 Syllabus is applicable to BAMS 2017/2010/ Old/New Students w.e.f. Summer - 2018 Exam)

Total Duration : Section A + B = 3 Hours

Total Marks : 90

SECTION - A & SECTION - B

Instructions : *1) Use **blue/black** ball point pen only.*

*2) **Do not** write anything on the **blank portion of the question paper.** If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.*

*3) **All** questions are **compulsory.***

*4) The number to the **right** indicates **full** marks.*

*5) Draw diagrams **wherever** necessary.*

6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.

*7) **Use** a common answerbook for **all** sections.*

SECTION - A (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहा पैकी कोणतेही पाच) : [5 × 3 = 15]

Short answer questions (**Any five out of six**) :

a) अभ्रकाचे प्रकार लिहा.

Write types of Abhrak.

b) नाग धातुचे शोधन व मारण लिहा.

Write shodhana and marana of Nag Dhatu.

c) पारद सामान्य शोधन लिहा.

Write samany shodhana of Parad.

d) अमृतिकरण म्हणजे काय? उदाहरणासह स्पष्ट करा.

Explain Amrutikaran with examples.

e) द्रावकगणातील द्रव्यांची नावे लिहून द्रावक गणाचा उपयोग लिहा.

Write contents and uses of dravak gana.

f) वालुकायंत्र आकृतीसह वर्णन करा.

Describe Walukayantra with diagram.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सात पैकी कोणतेही सहा) : [6 × 5 = 30]

Short answer questions (**Any six out of seven**) :

a) आरोग्यवर्धिनी गुटीकेची घटकद्रव्ये, निर्माणविधी व उपयोग लिहा.

Write ingredients, nirmanvidhi and uses of Arogyavardhini gutika.

b) धातुचे विविध प्रकार वर्णन करा.

Describe various types of Dhatu.

c) प्रवाळपंचामृत रसामधील घटकद्रव्ये, गुणधर्म व उपयोग लिहा.

Explain ingredients, properties and uses of Prawalpanchamrut ras.

d) विष-उपविष द्रव्ये व त्यांची कार्यकारी तत्वे लिहा.

Write vish-upvish dravya and their active principles.

e) पारदगती सविस्तर लिहा.

Write in detail Parad gati.

f) गंधकाचे प्रकार व ग्राहयाग्राहयत्व लिहा.

Write types and grahyagrahyatva of Gandhak.

g) ग्रह व रत्न संबंध व रत्नदोष लिहा.

Write Graha and Ratna Sambandha (Relation) and ratna dosh.

SECTION - B (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चार पैकी कोणतेही तीन) : [3 × 15 = 45]

Long answer questions (**Any three** out of **four**) :

a) कुपीपक्व रसायन म्हणजे काय? मकरध्वज कल्प निर्माणविधी, मात्रा व उपयोग वर्णन करा.

What is Kupipakva Rasayana? Write in detail nirmanvidhi, dosage and uses of Makardhvaj kalpa.

b) पुटाची व्याख्या, प्रकार, महत्व लिहून गजपुट व वराह पुटाचे आकृतीसह वर्णन करा.

Write definition, types, importance of Puta, and describe Gajputa and Varaha puta with diagram in detail.

c) रसशाळा प्राचीन व अर्वाचीन मतानुसार सविस्तर वर्णन करा.

Describe Rasashala according to ancient and modern view in detail.

d) महारसाची नावे लिहून माक्षीकाचे पर्यायी नावे, शोधन, मारण व उपयोग लिहा.

Write names of Maharas dravya. Write synonyms, shodhana, marana and uses of Makshik.

[Total No. of Pages : 2

03232B

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, Winter - 2020
RASASHASTRA EVUM BHAISHAJYA KALPANA - II
(Second BAMS 2012 Syllabus is applicable to BAMS 2010/2017/ Old/New Students w.e.f. Summer - 2018 Exam)

Total Duration : Section A+B = 3 Hours

Total Marks : 90

SECTION - A & SECTION - B

Instructions :
1) *Use **blue/black** ball point pen only.*
2) ***Do not** write anything on the **blank portion of the question paper.** If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.*
3) ***All** questions are **compulsory.***
4) *The number to the **right** indicates **full** marks.*
5) *Draw diagrams **wherever** necessary.*
6) *Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.*
7) *Use a common answerbook for **all** sections.*

SECTION - A (45 Marks)

1. **लघुत्तरी प्रश्न (सहा पैकी कोणतेही पाच) :** **[5 × 3 = 15]**

Short answer question (**any five out of six**) :

a) **प्रमथ्या वर्णन करा.**
Describe Pramathya.

b) **कवल व गण्डुष वर्णन करा.**
Describe Kaval and Gandoosh.

c) **धूमवर्ति निर्माणविधी व औषधी उपयोग लिहा.**
Write the method of preparation and therapeutic uses of Dhoomvarti.

d) **लेप – व्याख्या व प्रकार लिहा.**
Write the definition and types of Lepa.

e) **युष कल्पना वर्णन करा.**
Describe Yusha Kalpana.

f) **अवलेहाची सिद्धि लक्षणे व औषधी मात्रा लिहा.**
Write the siddhi lakshanas and therapeutic dose of Avaleha.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सात पैकी कोणतेही सहा) : [6 × 5 = 30]
Short answer question (**any six** out of seven) :

a) निरूह व अनुवासन बस्ती वर्णन करा.
Describe Niruha and Anuvasan Basti.

b) स्नेहपाकाचे प्रकार लिहून स्नेहसिद्धि लक्षणे वर्णन करा.
Write the types of Snehapaka and describe Siddhi Lakshanas of Sneha.

c) पंचविध कषाय कल्पनांची नावे लिहून कल्क कल्पना वर्णन करा.
Write the names of Panchavidha Kashay Kalpana and describe Kalka Kalpana.

d) सवीर्यतावधि म्हणजे काय? विविध कल्पनांचा सवीर्यतावधि लिहा.
What is Shelf life? Write the Shelf Life of various Kalpanas.

e) क्षार कल्पना वर्णन करून क्षारसूत्र निर्माणविधी व उपयोग लिहा.
Describe Kshar Kalpana and write the method of preparation and uses of Ksharsutra.

f) नस्य कल्पना थोडक्यात वर्णन करा.
Describe Nasya Kalpana in brief.

g) औषधे व प्रसाधन कायदा 1940 थोडक्यात वर्णन करा.
Describe drugs and Cosmetic Act 1940 in brief.

SECTION - B (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही तीन) : [3 × 15 = 45]
Long answer question (**any three** out of four) :

a) भैषज्य कल्पनेचे आधारभूत सिद्धांत सविस्तर वर्णन करा.
Describe the fundamental principles of Bhaishajya Kalpana in detail.

b) संधान कल्पना म्हणजे काय? ते सांगून संधानाचे प्रकार संधान सिद्धि लक्षणे लिहून अशोकारिष्ट या कल्पाचे वर्णन करा.
What is Sandhan Kalpana? Write the types of sandhan, siddhi lakshanas of sandhan and describe Ashokarishta.

c) नेत्रोपचारार्थ कल्पना सविस्तर वर्णन करा.
Describe Netropchararth Kalpana in detail.

d) टिपा लिहा – 1) चूर्ण कल्पना 2) तक्र वर्ग 3) क्षीरपाक कल्पना.
Write short note on - 1) Choorna Kalpana 2) Takra Varga 3) Ksheerpak Kalpana.

OOOO

[Total No. of Pages : 2

03232A

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, (Phase - III) Winter - 2021

RASASHASTRA EVUM BHAISHAJYA KALPANA - I

Total Duration : 3 Hours Total Marks : 90

Instructions :
1) *Use **blue/black** ball point pen only.*
2) ***Do not** write anything on the **blank portion of the question paper.** If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.*
3) ***All** questions are **compulsory.***
4) *The number to the **right** indicates **full** marks.*
5) *Draw diagrams **wherever** necessary.*
6) *Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.*
7) *Use a common answer book for all sections.*

SECTION - "A"(45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच): [5 × 3 = 15]

Short answer question (**any five out of six**):

a) पारद दोषांची नावे लिहा.

Write the names of Parad dosh.

b) भस्मांच्या परीक्षा लिहा.

Write Bhasma pariksha.

c) सामान्य मूषा वर्णन करा.

Describe samany musha.

d) त्रिभुवनकिर्ती रसाची घटकद्रव्ये व उपयोग लिहा.

Write ingredients and uses of Tribhuvankiti ras.

e) रसौषधी महत्व लिहा.

Write importance of Rasoshadhi.

f) आवाप, निर्वाप, ढालन परिभाषा लिहा.

Write paribhasha of Avap, Nirvap and Dhalan.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा): [6 × 5 = 30]

Short answer question (**any six** out of seven):

a) रसशाळा वर्णन करा.

Describe Rasashala.

b) रत्न दोषांचे वर्णन करा.

Describe Ratnadosh.

c) दोलायंत्र व विद्याधरयंत्र आकृतीसह वर्णन करा.

Describe dolayantra and vidhyadhar yantra with diagram.

d) क्षार निर्माण विधि लिहा.

Write Kshar nirman vidhi.

e) शिलाजतु प्रकार, उपयोग व कल्पाची नावे लिहा.

Write types, uses and names of kalpa of Shilajit.

f) ताम्र दोषांचे वर्णन करा.

Describe Tamra dosh.

g) पुट व्याख्या व प्रकार लिहा.

Write definition and types of Puta.

SECTION "B" (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही तीन): [3 × 15 = 45]

Long answer question (**any three** out of four):

a) महारसाची नावे लिहून, अभ्रकाचे पर्याय, प्रकार, शोधन, मारण, उपयोग व कल्पांची नावे लिहा.

Write names of Maharas dravya. Write synonyms, types, shodhana, marana and names of various kalps of Abhrak.

b) पारदाच्या अष्ट संस्काराची नावे लिहून अष्टसंस्काराचे सविस्तर वर्णन करा.

Write names of Parad Ashtasanskar and describe Parad Ashtasanskar in detail.

c) धातुचे वर्गीकरण लिहा. सुवर्ण व ताम्र धातुंचे शोधन, मारण व उपयोग लिहा.

Write classification of Dhatus. Write Shodhana, marana and uses of Suvarna and Tamra dhatu.

d) रत्नांची नावे लिहून, रत्न,-ग्रह संबंध लिहा. वज्र (हिरक) रत्नाचे सविस्तर वर्णन करा.

Write names of Ratna, write Ratna-Graha sambandh (Relation) and describe in detail of Vajra ratna (Hirak)

⊖⊖⊖

[Total No. of Pages : 2

03232B

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, (Phase - III)
Winter - 2021
RASASHASTRA AVUM BHAISHAJYA KALPANA - II

Total Duration : 3 Hours   Total Marks : 90

Instructions : *1) Use **blue/black** ball point pen only.*

*2) **Do not** write anything on the **blank portion of the question** paper. If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.*

*3) **All** questions are **compulsory.***

*4) The number to the **right** indicates **full** marks.*

*5) Draw diagrams **wherever** necessary.*

6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.

7) Use a common answerbook for all Sections.

SECTION - A (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहा पैकी कोणतेही पाच) : [5 × 3 = 15]

Short answer question (**any five** out of six) :

a) हिम व फाण्ट कल्पना भेद लिहा.

Write the difference between Hima and Phanta Kalpana.

b) खालील यंत्रांचे उपयोग लिहा.

i) डिसइंटिग्रेटर ii) एंड रनर iii) ग्रॅन्युलेटर

Write the uses of following instruments :

i) Disintegrator ii) End Runner iii) Grannulator

c) सर्जरस मलहर या कल्पांचे घटक द्रव्ये, निर्माणविधी व उपयोग लिहा.

Write the ingredients, method of preparation and uses of Sarjarasa Malhar.

d) सुरा वर्णन करा.

Describe Sura.

e) नेत्रोपचारार्थ कल्पनांची नावे लिहा.

Write the names of the Netropchararth Kalpana.

f) क्षीरपाक कल्पना वर्णन करा.

Describe Ksheerpak Kalpana.

P.T.O

2. लघुत्तरी प्रश्न (सात पैकी कोणतेही सहा) : [6 × 5 = 30]

Short answer question (**any six** out of seven) :

a) औषध सेवन काल वर्णन करा.

Describe Aushadh sevan kala.

b) यवागू कल्पनेचे वर्णन करा.

Describe Yavagu Kalpana.

c) कुमारी आसव या कल्पाचे घटकद्रव्ये, निर्माणविधि व उपयोग लिहा.

Write the ingredients, methods of preparation and uses of Kumari Asava.

d) कवल, गण्डुष व प्रतिसारण वर्णन करा.

Describe kaval, Gandoosh and Pratisaran.

e) औषधे व प्रसाधन कायदा 1940 थोडक्यात वर्णन करा.

Describe Drugs and Cosmetic Act 1940 in brief.

f) धूमपान कल्पना वर्णन करा.

Describe Dhoompan Kalpana.

g) सविर्यतावधी म्हणजे काय? विविध कल्पनांचा सविर्यतावधी लिहा.

What is Shelf life? Write the Shelf life of various kalpanas.

SECTION - B (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चार पैकी कोणतेही तीन) : [3 × 15 = 45]

Long answer question (**any three** out of four) :

a) भैषज्य कल्पनेचे आधारभूत सिध्दांत सविस्तर वर्णन करा.

Describe the fundamental principles of Bhaishajya Kalpana in detail.

b) स्नेह कल्पना म्हणजे काय ते सांगून स्नेहपाक प्रकार, स्नेह सिध्दि लक्षणे लिहून ब्राह्मी घृत या कल्पाचे वर्णन करा.

What is Sneha Kalpana? Write the types of Snehapaka, Siddhi lakshanas of Sneha an describe Brahmi Ghrita.

c) बस्ती कल्पना सविस्तर वर्णन करा.

Describe Basti Kalpana in detail.

d) औषधी निर्माणशाळे संदर्भात सेडयुल टी मधील गुड मॅन्युफॅक्चरिंग प्रॅक्टिसेसचे वर्णन करा.

Describe concept of Aushadhi Nirmanshala with respect to Good Manifacturing Practices (GMP) in accordance to Schedule T.

▽▽▽▽

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, Summer - 2021
RASASHASTRA EVUM BHAISHAJYA KALPANA - I
(Second BAMS 2012 Syllabus is applicable to BAMS 2010/2017/ Old/New Students w.e.f. Summer - 2018 Exam)

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

Instructions :
1) *Use **blue/black** ball point pen only.*
2) ***Do not** write anything on the **blank portion of the question paper.** If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.*
3) ***All** questions are **compulsory.***
4) *The number to the **right** indicates **full** marks.*
5) *Draw diagrams **wherever** necessary.*
6) *Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.*
7) ***Use** a common answerbook for **all** sections.*

SECTION - A (45 Marks)

1. **लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच) :** **[5 × 3 = 15]**

   Short answer question (**any five** out of six) :

   a) द्रावकगण परिभाषा व महत्व लिहा.

      Write Paribhasha and Importance of Dravakgana.

   b) यंत्राची व्याख्या लिहून खल्वयंत्र वर्णन करा.

      Define Yantra and Explain Khalwayantra.

   c) रसपर्पटी घटकद्रव्ये व निर्माण विधी लिहा.

      Write ingredients and nirmanvidhi of Rasaparpati.

P.T.O.

[Total No. of Pages : 3

03232B

Second B.A.M.S.(2010)/(2012)/(2017) Examination, Summer - 2021
RASASHASTRA EVUM BHAISHAJYA KALPANA - II
(Second BAMS 2012 Syllabus is applicable to BAMS 2010/2017 Old/New Students w.e.f. Summer - 2018 Exam)

Total Duration : 3 Hours | Total Marks : 90

Instructions :
1) *Use **blue/black** ball point pen only.*
2) ***Do not** write anything on the **blank portion of the question paper.** If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.*
3) ***All** questions are **compulsory.***
4) *The number to the **right** indicates **full** marks.*
5) *Draw diagrams **wherever** necessary.*
6) *Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.*
7) ***Use** a common answerbook for **all** sections.*

SECTION - A (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच): [5 × 3 = 15]

   Short answer question (**any five** out of six):

   a) सत्त्व कल्पना उदाहरणासह वर्णन करा.

   Describe satva Kalpana along with example.

   b) निरूह व अनुवासन बस्ति निर्माण विधि लिहा.

   Write the method of preparation of Niruha and Anuvasana Basti.

   c) नस्याचे प्रकार लिहून प्रधमन नस्य वर्णन करा.

   Write the types of Nasya and describe Pradhaman Nasya.

d) यवागू वर्णन करा.

Describe Yavagu.

e) स्नेहपाक प्रकार वर्णन करा.

Describe types of Snehapaka.

f) अर्क प्रकार लिहा.

Describe types of Arka.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा) : [6 × 5 = 30]

Short answer question (**any six** out of seven) :

a) औषधी निर्माणशाळेतील कोणत्याही पाच आधुनिक उपकरणांची नावे व त्यांचा उपयोग लिहा.

Write the names and uses of any five modern instruments useful in Aushadhi Nirmanshala.

b) औषध व प्रसाधने कायदा, 1940 व अधिनियम, 1945 संदर्भात थोडक्यात माहिती लिहा.

Describe Drug and Cosmetics Act, 1940 and Rules, 1945 in brief.

c) लेप–व्याख्या व प्रकार लिहून लेप वापरासंदर्भात माहिती लिहा.

Define Lepa. Write its types and mode of application.

d) अर्जुन क्षीरपाक कल्पना, घटकद्रव्ये, निर्माणविधी व उपयोग लिहा.

Describe ingredients, nirmanvidhi and uses of Arjuna Kshirpaka.

e) हिम व फांट भेद वर्णन करा.

Describe difference between Hima and Phanta.

f) औषध सेवनकाल वर्णन करा.

Describe Aushadha sevankaala.

g) त्रिफळा गुग्गुळ कल्पाचे घटकद्रव्ये, निर्माणविधी व उपयोग लिहा.

Write ingredients, manufacturing process and uses of Triphala Guggula.

SECTION - B (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही **तीन**) : [3 × 15 = 45]

Long answer question (**any three** out of four) :

a) संधान–व्याख्या, प्रकार, सिद्धि लक्षणे लिहून द्राक्षारिष्ट या कल्पाचे घटकद्रव्ये, निर्माणविधी, मात्रा व उपयोग लिहा.

Write the definition, types, Siddhi lakshana of Sandhana and write the ingredients, manufacturing process, dose and uses of Draksharishta.

b) भैषज्यकल्पनेचे आधारभूत सिद्धांत वर्णन करा.

Describe fundamental principles of Bhaishajaya Kalpana.

c) मुखकल्पना सविस्तर वर्णन करा.

Describe Mukhakalpana.

d) सविस्तर वर्णन करा :

i) गुडुची घन

ii) चित्रकादी वटी

iii) मुस्तादी प्रमथ्या

Describe in detail:

i) Guduchi Ghana

ii) Chitrakadi vati

iii) Mustadi Pramathya

[Total No. of Pages : 2

03232A

Second B.A.M.S. (2010) (2012) (2017) Examination, (Phase - II)
Summer - 2022
RASASHASTRA AVUM BHAISHAJYA KALPANA - I

Total Duration : 3 Hours | Total Marks : 90

Instructions :
1) *Use **blue/black** ball point pen only.*
2) *Do not write anything on the **blank portion of the question paper**. If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.*
3) ***All** questions are **compulsory**.*
4) *The number to the **right** indicates **full** marks.*
5) *Draw diagrams **wherever** necessary.*
6) *Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.*
7) *Use a common answer book for all sections.*

SECTION - "A" (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहा पैकी कोणतेही पाच) : **[5 × 3 = 15]**

Short answer question (**any five** out of six) :

a) रस औषधींचे महत्व लिहा.
Write importance of Rasa Aushadhi.

b) परीभाषा लिहा – भावना व मारण.
Write the definition of Bhavana & Marana.

c) साकृती सहित विद्याधर यंत्र वर्णन करा.
Describe Vidhyadhar Yantra with diagram.

d) वंग धातुचे शोधन व मारण लिहा.
Write Shodhana of Marana of Vangadhatu.

e) इच्छा भेदी रसाचे घटक द्रव्ये व उपयोग लिहा.
Write ingredients and uses of Ichhabhedirasa.

f) माणीक्याचे प्रकार व शोधन लिहा.
Describe types & Shodhana of Manikya.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सात पैकी कोणतेही सहा) : [6 × 5 = 30]

Short answer question (**any six** out of seven) :

a) रत्न व्याख्या, ग्रहसंबंध लिहा.

Write definition of Ratna & explain Ratna graha Sambandha.

b) मन:शिला भेद, शोधन व मारण लिहा.

Describe type, Shodhan & marana of Manashila.

c) धातुंचे सामान्य शोधन ताम्र धातुचे मारण लिहा.

Write Samanya Shodhana of Dhatu and describe marana process of Tambra dhatu.

d) रसरत्न समुच्चयकारानुसार खल्वयंत्राचे भेद लिहा.

According to Rasaratna Samucchaya describe types of Khalwa yantra.

e) सामान्य मुषा व गोस्तनी मुषा वर्णन करा.

Describe Samanya Musha & Gostani Musha.

f) आरोग्यवर्धीनी वटी घटकद्रव्ये निर्माण विधी व उपयोग लिहा.

Write ingredients, nirmana vidhi & uses of Arogyavardhini vati.

g) रसगती सविस्तर वर्णन करा (पारद गती).

Write in detail of Rasagati (Parad Gati).

SECTION - "B" (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न : (चार पैकी कोणतेही तीन) : [3 × 15 = 45]

Long answer question (**any three** out of four) :

a) रसशाळा अर्वाचीन व प्राचीन दृष्ट्या सविस्तर वर्णन करा.

Describe Rasashala according to ancient of modern in detail.

b) रत्नांची नावे लिहुन, रत्न-ग्रह संबंध लिहा. वज्र (हिरक) रत्नाचे सविस्तर वर्णन करा.

Write names of Ratna, write Ratna-Graha sambandh (Relation) and describe in detail of Vajra ratna (Hirak).

c) पारद अठरा संस्काराचे नावे लिहुन अष्ठसंस्कार सहविस्तार वर्णन करा.

Write down names of Ashadhush samskar of Parada and describe Ashasanskar in detail of Paradh.

d) महारसांची नावे लिहुन अर्भक पर्याय प्राप्तीस्थान, प्रकार, ग्राह्य अग्राहयत्व, शोधन व उपयोग सहविस्तार वर्णन करा.

Write name of Maharasa & write Abharaka, Synonyms, occurrence, type, grahya, agrahyatwa, shodhana & its uses in detail.

03232B

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, (Phase - II)
Summer - 2022
RASASHASTRA EVUM BHAISHAJY KALPANA - II

Total Duration : 3 Hours | Total Marks : 90

Instructions :
1) *Use **blue/black** ball point pen **only**.*
2) ***Do not** write anything on the **blank portion of the question paper.** If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.*
3) ***All** questions are **compulsory**.*
4) *The number to the **right** indicates **full** marks.*
5) *Draw diagrams **wherever** necessary.*
6) *Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.*
7) *Use a common answer book for all sections.*

SECTION - "A" (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच) : **[5 × 3 = 15]**

Short answer questions (**any five** out of six) :

a) लाक्षारस निर्माण विधी व उपयोग लिहा.
Write Preparation method and uses of Laksharasa.

b) हिम कल्पना वर्णन करा.
Describe Hima Kalpana.

c) नेत्रतर्पण विधी चे सविस्तर वर्णन करा.
Describe Method of application of Netra Tarpan.

d) विविध कल्पांचा सवीर्यतावधि लिहा.
Write Saviryatavadhi (Shelf life) of different kalpas.

e) सिक्थ तैल निर्माण विधी लिहा.
Write preparation method of Sikth Taila.

f) हिंग्वाष्टक चूर्णाचे घटकद्रव्य, मात्रा, उपयोग लिहा.
Write ingredients, dose, uses of Hingvashtak churna.

♣ ♣ ♣

2. लघुत्तरी प्रश्न (सात पैकी कोणतेही सहा) : [6 × 5 = 30]

Short answer question (**any six** out of **seven**) :

a) स्नेह सिध्दी लक्षण लिहा.

Write Sneha Siddhi Lakshana.

b) खर्जुरादि मंथ घटक द्रव्य, निर्माण विधी, उपयोग लिहा.

Write ingredients, preparation method, uses of "Kharjuradi Manth".

c) शुष्क आर्द्र द्रव्य ग्रहण नियम वर्णन करा.

Describe rules of measures regarding dry - fresh drug.

d) अर्क लवण घटक द्रव्य निर्माण विधी, मात्रा, उपयोग लिहा.

Write ingredient, preparation method, dose and Therapeutic uses of Arkalavan.

e) धूपन कल्पना वर्णन करा.

Describe Dhupan Kalpana.

f) लेप व्याख्या लिहुन दशांग लेप वर्णन करा.

Define lapa and describe Dashang Lapa.

g) घन-सत्व-क्षार थोडक्यात वर्णन करा.

Brief description on Ghana-Satva-Kshar.

SECTION - "B" (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चार पैकी कोणतेही तीन) : [3 × 15 = 45]

Long answer questions (**any three** out of **four**) :

a) पंचविध कषाय कल्पनेचे महत्व वर्णन करुन क्वाथ कल्पना व त्याचा उपकल्पना विस्तृत वर्णन करा.

Describe importance of Panchvidh Kashay Kalpana and write Kwath kalpana and its Upkalpana in details.

b) संधान कल्पना सविस्तर वर्णन करुन कुर्मायासव घटक द्रव्य, निर्माण विधी, उपयोग, मात्रा लिहा.

Describe Sandhan kalpana in details and write ingredients, preparation method, Therapeutic uses, dose of "Kurmayasava".

c) अवलेह व्याख्या, प्रकार, घटक द्रव्य, निर्माण विधी लिहुन हरिद्राखण्ड घटकद्रव्य व उपयोग लिहा.

Describe Avaleha kalpan, its type, procedure & write down ingredients & uses of Haridrakhand.

d) थोडक्यात लिहा.

i) टेबलेटींग मशीन ii) एंड रनर iii) बॉल मिल iv) पल्वलाईजर

Write in short.

i) Tableting Machine ii) End Runner iii) Ball mill iv) Pulveriser

♣ ♣ ♣

[Total No. of Pages : 3

03232A

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, Winter - 2022
RASASHASTRA EVUM BHAISHAJYA KALPANA - I

Total Duration : 3 Hours Total Marks : 90

Instructions :
1) *Use **blue/black** ball point pen only.*
2) ***Do not** write anything on the **blank portion of the question paper.** If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.*
3) ***All** questions are **compulsory.***
4) *The number to the **right** indicates **full** marks.*
5) *Draw diagrams **wherever** necessary.*
6) *Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.*
7) ***Use** a common answerbook for **all** sections.*

SECTION - A (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहा पैकी कोणतेही पाच): **[5 × 3 = 15]**

Short answer question (**any five** out of six) :

a) महापुट वर्णन करा.

Describe Mahaputa.

b) मुर्च्छना म्हणजे काय? स्पष्ट करा.

What is Murchana? Explain it.

c) परिभाषा व्याख्या लिहून द्रावक गण वर्णन करा.

Define Paribhasha & describe Dravak Gana.

d) कोष्ठी व्याख्या व प्रकार लिहा.

Write definition of Koshti & its types.

e) कांक्षी - रा. सूत्र, शोधन

f) मुद्दारशृंग - भौ. गुणधर्म, उपयोग

e) कांक्षी रासायनिक सुत्र व शोधन लिहा.

Write Chemical composition and shodhana of Kankshi.

f) मुद्दार श्रृंग भौतीक गुणधर्म व उपयोग लिहा.

Muddar Shrunga - Write physical properties and its uses.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सात पैकी कोणतेही सहा): [6 × 5 = 30]

Short answer question (**any six** out of seven) :

a) सुधा वर्गातील द्रव्यांचे नावे लिहुन शंख शोधन व दोन कल्प लिहा.

Write names of Sudhavarga and write shodhana and two Kalpas of Shankha.

b) भूनाग व मयुपिच्छ या द्रव्यांचे वर्णन करा.

Describe Bhunaga & Mayurpiccha.

c) अमृतिकरण व्याख्या लिहून अभ्रक अमृतीकरण लिहा.

What is Amrutikarana and describe Amrutikarana of abhrak.

d) रसशाळा प्राचीन पद्धतीने वर्णन करा.

Explain Rasa shala in brief according to ancient view.

e) रत्न व्याख्या, सामान्य शोधन व ग्रहसंबंध वर्णन करा.

Define Ratna. Describe samanya shodhana and Graha Sambhandha of Ratnas.

f) सिकता वर्गातील द्रव्यांचे नावे लिहुन बदरअश्म वर्णन करा.

Write names of Shiktavarga and describe Badarashma.

g) वत्सानाम शोधन विधी व कल्पांची नावे लिहा.

Write Purification method of Vatsnabha & name of its two formulations.

SECTION - B (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चार पैकी कोणतेही तीन): [3 × 15 = 45]

Long answer question (**any three** out of four) :

a) धातु व्याख्या, प्रकार, सामान्य शोधन वर्णन करुन नागधातु पर्यायी नावे, शोधन, मारण, मात्रा व उपयोग लिहा.

Write definition, types and samanya shodhana of Dhatu. Describe synonyms, shodhana, marana, dosage and uses of Nagadhatu.

b) कुपिपक्व रसायण म्हणजे काय? सांगुन त्यांचे प्रकार वर्णन करा. समीरपन्नगाची घटकद्रव्ये निर्माण विधी व उपयोग लिहा.

What is Kupipakwa Rasayana? Write its types, ingredients, preparation method, dosage, uses of sameerpanag.

c) खालील कल्पांचे घटक द्रव्ये, मात्रा, अनुपान व उपयोग लिहा.

Write ingredients, dosage, anupan and uses of following kalpas.

i) हिंगुलेश्वर रस,

Hinguleshwar ras

ii) आनंद भैरव रस

Anand Bhairav ras

d) उपरसातील द्रव्यांची नावे लिहुन गंधक व हरताल या द्रव्यांचे पर्याय, प्रकार, शोधन व गुणधर्म सविस्तर लिहा.

Describe uparasa & explain synonyms, types shodhan & properties of Gandhaka & Hartal.

♦ ♦ ♦

03232B

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, Winter - 2022
RASASHASTRA EVUM BHAISHAJYA KALPANA - II

Total Duration : 3 Hours Total Marks : 90

Instructions :
1) *Use **blue/black** ball point pen only.*
2) ***Do not** write anything on the **blank portion of the question paper.** If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.*
3) ***All** questions are **compulsory.***
4) *The number to the **right** indicates **full** marks.*
5) *Draw diagrams **wherever** necessary.*
6) *Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.*
7) ***Use** a common answerbook for **all** sections.*

SECTION - A (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच): **[5 × 3 = 15]**

Short answer question (**any five** out of six):

a) गुडुची सत्व व गुडुची घनसार निर्माण प्रक्रिया व उपयोग लिहा.
Describe manufacturing process of Guduchi (Tinospora cardifolia) Satva and Guduchi Ghanasara.

b) अवलेह परिभाषा सांगून अवलेह सिद्धी लक्षणे वर्णन करा.
Describe definition of Avaleha Kalpana and Siddhilakshana of Avaleha.

c) अर्ककल्पनेचा निर्माण विधी, आमायिक प्रयोगाची मात्रा व उपयोग वर्णन करा.
Explain the method of preparation, therapeutic does and use of Arka Kalpana.

d) कांजी (काञ्जिक) निर्माण व उपयोग सांगा.
Explain the method of preparation and uses of Kanji.

e) स्नेह प्रकार सांगून स्नेह सिद्धीचे लक्षण वर्णन करा.
Describe types of Sneha and siddhi lakshana of Snehakalpana.

f) मंड, पेया, विलेपी–निर्माणविधी, उपयोग वर्णन करा.
Describe preparation of Manda, Peya and Vilepi and uses.

03232A

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, Summer - 2023 (Phase - III)
RASASHASTRA EVUM BHAISHAJYKALPANA - I

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

Instructions :
1) Use **black** ball point pen only.
2) Do not write anything on the **blank portion of the question paper.** If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.
3) **All** questions are **compulsory.**
4) The number to the **right** indicates **full** marks.
5) Draw diagrams **wherever** necessary.
6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.
7) Use a common answer book for all sections.

SECTION - "A" (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहा पैकी कोणतेही पाच) :
Short answer question (**any five** out of **six**) : **[5 × 3 – 15]**

a) लोहीतीकरण व सत्वपातन स्पष्ट करा.
Explain Lohitikaran and Satvapatana.

b) द्रावक गणातील द्रव्यांची नावे व उपयोगे लिहा.
Write names of dravya and uses of Dravak gana.

c) खल्वयंत्राचे वर्णन करा.
Describe Khalvayantra.

d) वाराहपुटाचे वर्णन करा.
Describe Varahaputa.

e) पंचामृत पर्पटी घटकद्रव्ये सप्रमाण लिहुन व उपयोग लिहा.
Write ingredients with proportion and uses of Panchamrita Parpati.

f) पुट व्याख्या व उपयोग लिहा.
Write definition and uses of 'puta'.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सात पैकी कोणतेही सहा) : [6 × 5 = 30]

Short answer question (**any six** out of **seven**) :

a) मारण परिभाषा व भस्म परीक्षा लिहा.

Write definition of Marana and Bhasma pariksha.

b) हिंगुलोत्थ पारद निर्माण विधी लिहा.

Write the method of preparation of Hingulottha parada.

c) रसक द्रव्यांचे पर्याय, रासायनिक सुत्र, प्रकार, शोधन व गुण धर्म वर्णन करा.

Describe synonyms, chemical formula, types, method of shodhana and properties of Rasaka.

d) सुधावर्गातील द्रव्यांची नावे लिहून शंख द्रव्यांचे वर्णन करा.

Write names of Sudhavarga dravyas and describe Shankha.

e) पारदाच्या मूर्च्छन व दीपन संस्काराचे वर्णन करा.

Describe Murchchan and Dipana Samskara of Parada.

f) सुवर्णराज वंगेश्वर कल्पाचे घटक द्रव्य निर्माण विधी व उपयोग वर्णन करा.

Describe ingredients, method of preparation and therapeutic use of Suvarnaraj Vangeshwar.

g) पातालकोष्ठी व गारकोष्ठीचे वर्णन करा.

Describe Patalakoshthi and Garakoshthi.

SECTION - "B" (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चार पैकी कोणतेही तीन) : [3 × 15 = 45]

Long answer question (**any three** out of **four**) :

a) 'संस्कार' म्हणजे काय? संस्कार व शोधनातील भेद स्पष्ट करा. पारद अष्टविध संस्काराची नावे लिहून बोधन संस्काराचे वर्णन करा.

What is Samskara ? Explain difference between Samskara and Shodhana. Write Ashtavidha Samskara of parada and describe Bodhana Samskara.

b) पुटाची व्याख्या लिहा. पुट प्रक्रिया स्पष्ट करून, कपोत पुट व कुक्कुटपुटाचे साकृती वर्णन करा.

Define Puta. Explain method of application of Puta. Describe Kapota and Kakkutputa with diagram.

c) महारसातील द्रव्यांची नावे लिहा. वैक्रांत व चपल या द्रव्याचे उत्पत्तीस्थान, प्रकार, ग्राह्याग्राह्यत्व, शोधनविधी व आमायिक प्रयोग वर्णन करा.

Write names of Maharasa dravya. Describe occurrence, types, grahyaagrahyata, method of shodhana, therapeutic use of Vaikranta and Chapal.

d) गर्भपालरस, आनंदभैरवरस व कुमारकल्याण रस या कल्पांची घटकद्रव्ये, निर्माणविधी, आमायिक प्रयोग मात्रा व उपयोग वर्णन करा.

Describe ingredients, method of preparation, therapeutic dose and use of Garbhapalarasa, Anandabhairavarasa and Kumarkalyana rasa.

⌘⌘⌘

[Total No. of Pages : 3

03232A

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, Summer - 2023 (Phase - III)
RASASHASTRA EVUM BHAISHAJYKALPANA - I

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

Instructions :
1) *Use **black** ball point pen only.*
2) *Do not write anything on the **blank portion of the question paper**. If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.*
3) ***All** questions are **compulsory.***
4) *The number to the **right** indicates **full** marks.*
5) *Draw diagrams **wherever** necessary.*
6) *Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.*
7) *Use a common answer book for all sections.*

SECTION - "A" (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहा पैकी कोणतेही पाच) :
Short answer question (**any five** out of **six**) : **[5 × 3 = 15]**

a) लोहीतीकरण व सत्वपातन स्पष्ट करा.
Explain Lohitikaran and Satvapatana.

b) द्रावक गणातील द्रव्यांची नावे व उपयोगे लिहा.
Write names of dravya and uses of Dravak gana.

c) खल्वयंत्राचे वर्णन करा.
Describe Khalvayantra.

d) वाराहपुटाचे वर्णन करा.
Describe Varahaputa.

e) पंचामृत पर्पटी घटकद्रव्ये सप्रमाण लिहुन व उपयोग लिहा.
Write ingredients with proportion and uses of Panchamrita Parpati.

f) पुट व्याख्या व उपयोग लिहा.
Write definition and uses of 'puta'.

[Total No. of Pages : 2 **03232B**

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, Summer - 2023
(Phase - III)
RASASHASTRA EVUM BHAISHAJY KALPANA - II

Total Duration : 3 Hours Total Marks : 90

Instructions :
1) *Use **black** ball point pen only.*
2) *Do not write anything on the **blank portion of the question paper.** If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.*
3) ***All** questions are **compulsory.***
4) *The number to the **right** indicates **full** marks.*
5) *Draw diagrams **wherever** necessary.*
6) *Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.*
7) *Use a common answer book for all sections.*

SECTION - "A" (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहा पैकी कोणतेही पाच) : **[5 × 3 = 15]**
Short answer question (**any five out of six**) :

a) क्षीरपाक कल्पना वर्णन करा.
Write Kshirpak Kalpana.

b) संधान सिद्धी लक्षण लिहा.
Describe Sandhan Siddhi lakshan.

c) नस्याचे प्रकार लिहा.
Write the types of Nasya.

d) गुडूची घन निर्माण विधी व उपयोग लिहा.
Write preparation method of Guduchi Ghana & its uses.

e) तंडुलोदक निर्माण विधी व उपयोग लिहा.
Write preparation method & uses of Tandulodak.

f) "युष" वर्णन करा.
Describe "Yusha".

2. लघुत्तरी प्रश्न (सात पैकी कोणतेही सहा) : [6 × 5 = 30]

Short answer question (**any six** out of **seven**) :

a) क्षार निर्माण पद्धती व उपयोग लिहा.

Write preparation method of Kshar and its uses.

b) मान परिभाषा व प्रकार लिहा.

Define "Mana" and write types of "Mana".

c) वटिका पर्यायी नाव व महत्व लिहा.

Write synonyms and importance of Vatika.

d) सौवीरक व कांजी कल्पनेचे निर्माण विधी व उपयोग लिहा.

Write preparation method and uses of Sauviraka & Kanji kalpana.

e) चूर्ण कल्पना म्हणजे काय? चूर्णाचे विविध प्रकार वर्णन करा.

What is Churna kalpana? Write types of Churna Kalpana.

f) अनुवासन व निरुह बस्ती निर्माण विधी व उपयोग लिहा.

Write the preparation method and uses of Anuvasan and Niruh Basti.

g) खालील वर्णन करा :

i) एंड रनर ii) टेबलेट मेकींग मशीन

Explain the following : i) End Runner, ii) Tablet Punching Machine.

SECTION - "B" (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चार पैकी कोणतेही तीन) : [3 × 15 = 45]

Long answer question (**any three** out of **four**) :

a) पंचविध कषाय कल्पना कोणत्या, क्वाथ व फांट कल्पनेचे सविस्तर वर्णन करा.

Name of Panchvidh Kashaya kalpanas. Describe Kwath and Phanta Kalpana in detail.

b) भैषज्य कल्पनेचे आधारभूत सिद्धांत वर्णन करा.

Describe Basic principles of Bhaishajya Kalpana in details.

c) स्नेहपाक कल्पना वर्णन करुन जात्यादि घृताचे घटक द्रव्य, निर्माण विधी, उपयोग वर्णन करा.

Describe Snehapaka Kalpana and write ingredients, preparation method. Therapeutic uses of Jatyadi Ghrut.

d) खालील कल्पांचे घटक द्रव्य, निर्माण विधी, मात्रा, उपयोग लिहा.

i) संजीवनी वटी ii) त्रिफला गुगुळ iii) वासावलेह

Write the ingredients, preparation method, dose, uses of given kalpas :

i) Sanjivani Vati, ii) Triphala Vati, iii) Vasa Avaleha.

[Total No. of Pages : 3

03232A

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, Winter - 2023 (Phase - II)
RASASHASTRA EVUM BHAISHAJYA KALPANA - I

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

Instructions :
1) *Use **black** ball point pen only.*
2) *Do not write anything on the **blank portion of the question paper**. If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.*
3) ***All** questions are **compulsory.***
4) *The number to the **right** indicates **full** marks.*
5) *Draw diagrams **wherever** necessary.*
6) *Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.*
7) *Use a common answer book for all sections.*

SECTION - "A" (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहा पैकी कोणतेही पाच) : **[5 × 3 = 15]**

Short answer question (any **five** out of **six**) :

a) मानकीकरण म्हणजे काय? व त्याचा उपयोग लिहा.

Define Standardization and write its importance.

b) Pyrometer आकृतीसह वर्णन करा.

Describe Pyrometer along with diagram.

c) पारदबंधाचे नावे लिहून पोटबंध वर्णन करा.

Enlist Paradbandh and write about Potabandh.

d) समुद्रफेन वर्गीकरण लिहून त्याची उत्पत्ति व उपयोग लिहा.

Write Classification of Samudrafen along with its origin and uses.

e) गंधकद्रुती निर्माण विधी व सेवन विधी लिहा.

Write method of preparation of Gandhakdruti and its method of oral intake.

f) जहरमोहरा वर्गीकरण, शोधन व पिष्टी निर्माण विधी लिहा.

Write classification of Jaharmohra, Purification method and Pisthi preparation.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सात पैकी कोणतेही सहा) : [6 × 5 = 30]

Short answer question (any **six** out of **seven**) :

a) रसमाणिक्य निर्माण विधी 3 प्रकारे लिहा.

Write 3 types of different methods of Rasamanikya preparation.

b) सुवर्ण, वज्र व मुक्ता भस्म निर्माणार्थ लागणाऱ्या पुटांची नावे कारणासह लिहा.

What are the different types of Puta used to prepare suvarna, Vajra and Mukta Bhasma and justify the reason for same.

c) Pharmacovigilance आणि Adverse Drug Reaction संबंधि माहिती लिहा.

Describe Pharmacovigilance and Adverse Drug Reaction.

d) सर्जीक्षार निर्माण विधी व उपयोग लिहा.

Write the method of preparation of Sarjikshar and its uses.

e) माणिक्य HardnessE शोधनविधी व मारणविधी लिहा.

Write the Hardness, Shodhan process and Maran process of Manikya.

f) Good manufacturing process म्हणजे काय? कुठल्या नियमावलीच्या अंतर्गत GMP चे वर्णन केले व GMP चे महत्त्व लिहा.

What is Good manufacturing process? Write about the Guideline under which GMP is mentioned and its importance.

g) मल्ल वर्गातील द्रव्य लिहून त्यांचे रासायनिक सूत्र, घातकमात्रा व 2 कल्प लिहा.

Which are the Rasa Dravya classified under Malla varg along with its Molecular formula, Toxic Dose and enlist 2 Kalp of each.

SECTION - "B" (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चार पैकी कोणतेही तीन) : [3 × 15 = 45]

Long answer question (any **three** out of **four**) :

a) अशुद्ध शिलाजितु चे भस्म निर्माणापर्यंत लागणाऱ्या संस्कारांचे सविस्तर वर्णन करा.

Enumerate the steps involved in detail in Transformation of Raw Shilajit into Bhasma form.

b) विषउपविषांचे वर्णन करुन भल्लातक, गूंजा, धत्तूर आणि जयपाल यांचे विषाक्त तत्व, शोधनोपरांत कुठले विषाक्त तत्व दुर होतात, शोधन विधी, 2 कल्प व इच्छाभेदी रसाचे सविस्तर वर्णन करा.

Classify Visha Upvisha dravya, enlist Phytochemical constituent of Bhallatak, Gunja, Dhatu, Jaipaal, its shodhan vidhi along with justification for detoxification of phytochemical constituent, 2 kalp name and describe Esschhabhedi Rasa in detail.

c) खालील कल्पांचे वर्णन करा :

अ) लक्ष्मीविलास रस

ब) चंद्रामृत रस

क) श्वासकुठार रस

Describe following Kalp

a) Laxmivilas Rasa

b) Chandramrut Rasa

c) Shwaskuthar Rasa

d) साधारण रस द्रव्य वर्गीकरण लिहून कपर्दिकाचे कुठलेही 3 कल्पाचे सविस्तर वर्णन करा.

Classify Sadharan Rasa Dravya and Write any 3 Kalpa of Kapardika in detail.

⌘⌘⌘

03232B

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, Winter - 2023 (Phase - II)
RASASHASTRA AVUM BHAISHAJYA KALPANA - II

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

Instructions :
1) *Use **black** ball point pen only.*
2) *Do not write anything on the **blank portion of the question paper**. If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.*
3) ***All** questions are **compulsory.***
4) *The number to the **right** indicates **full** marks.*
5) *Draw diagrams **wherever** necessary.*
6) *Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.*
7) *Use a common answer book for all sections.*

SECTION - "A" (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहा पैकी कोणतेही पाच) : **[5 × 3 = 15]**

   Short answer question (**any five** out of **six**) :

   a) Granulator संबंधि माहिती लिहुन त्याचे महत्व लिहा.

      Describe Granulator & its uses.

   b) रसक्रिया व्याख्या सोदाहरण स्पष्ट करा.

      Define Rasakriya with example in detail.

   c) सचित्र गुलाब अर्क निर्माण विधी लिहा.

      Explain extraction of Gulab Ark along with diagram.

   d) उपनाह कल्पना म्हणजे काय? अतसी उपनाह निर्माण विधी व उपयोग लिहा.

      What is Upnaha Kalpana. Describe preparation of Aatasi upnaha and uses.

   e) निरुह व अनुवासन बस्ति मधील भेद लिहून बस्तिचे उपयोग लिहा.

      Write the difference between Niruha and Anuvasan basti and uses of Basti.

   f) अमृता सत्व निर्माण विधी, उपयोग व मात्रा लिहा.

      Write method of preparation of Amruta Satva its uses & dose.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सात पैकी कोणतेही सहा) : [6 × 5 = 30]

Short answer question (**any six** out of **seven**) :

a) प्राचिन व अर्वाचिन मतानुसार सवीर्यतावधी संबंधी माहिती लिहा.
Write the concept of Saviryatavdhi as per ancient and contemporary science.

b) औषधी सेवनकाला चे सविस्तर वर्णन करा.
Describe posology in detail.

c) मषी व क्षार कल्पनेमधील सोदाहरण भेद स्पष्ट करा.
Differentiate Mashi and Kshar Kalpana along with example.

d) Stability चे प्रकार लिहून, Stability व औषधी कल्पाच्या expiry date चे महत्व लिहा.
Write types of stability and its importance pertaining to expiry date on finished products.

e) गंधक मलहर निर्माण विधी लिहा.
Write method of preparation of Gandhak malhar.

f) Schedule T चे वर्णन करा.
Describe Schedule T.

g) यवागू प्रकार व उपयोग लिहा.
Write the types of Yavagu & write its uses.

SECTION - "B" (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चार पैकी कोणतेही तीन) : [3 × 15 = 45]

Long answer question (**any three** out of **four**) :

a) स्नेह व संधान कल्पनेचे मानकीकरण सविस्तर वर्णन करा.
Write the standardization parameter of Sneha & Sandhan kalpana.

b) GMP चे वर्णन करुन औषधी निर्माण कार्यशाळेत त्याचे महत्व सांगा.
Write in detail about Good Manufacturing Practises & its importance in Pharmaceutical industry.

c) अवलेह कल्पनाचे वर्णन करुन च्यवनप्राश निर्माण विधी, घटकद्रव्य, मात्रा, उपयोग लिहा.
Describe Avleha Kalpana & write the ingredients, method of preparation, uses & dose of Chyawanprash in detail.

d) खालील कल्पांचे सविस्तर वर्णन करा.
अ) सौभाग्यशुण्ठीपाक
ब) चंद्रोदया वर्ती
क) कैशोर गुग्गुळ

Write in detail about following Kalp
a) Saubhagyashunthipaak
b) Chandrodaya Varti
c) Kaishor Guggul

***

28/1/25

[Total No. of Pages : 2

03201B

Second B.A.M.S. (2021) Examination, Winter - 2024 Phase - III

RASASHASTRA EVAM BHAISHAJYAKALPANA - II

Total Duration : Section A+B = 3 Hours

Section B Marks : 80

SECTION - B

Instructions :

1) *Use black ball point pen only.*
2) ***Do not** write anything on the **blank portion of the question paper**. If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.*
3) ***All** questions are **compulsory**.*
4) *The number to the **right** indicates **full** marks.*
5) *Draw diagrams **wherever** necessary.*
6) *Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover the entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.*
7) *Use a common answer book for section B.*

2. लघुत्तरी प्रश्न : **[8 × 5 = 40]**

a) योगराज गुग्गुल कल्पाचा अनुपान, प्रयोगविधी लिहा.

Write Anupana and Prayang Vidhi of Yograj Guggulu.

b) गंधक द्रुती घटकद्रव्य, निर्माण विधी व उपयोग लिहा.

Write the ingredients, preparation method & uses of Gandhak druti.

c) नाग भस्म निर्माण विधी, आमयिक प्रयोग व मात्रा लिहा.

Write method of preparation, therapeutic uses and dose of Naga Bhasma.

d) कुमारकल्याण रसाचे घटकद्रव्य, उपयोग, मात्रा व अनुपान वर्णन करा.

Describe "Kumarkalyan Rasa" ingredients, uses, matra & anupana.

e) च्यवनप्राश अवलेह निर्माणविधी व आमयिक प्रयोग लिहा.

Write the method of preparation and therapeutic uses of Chyawanprasha Avaleha.

f) खर्जुरादि मन्थ निर्माणविधी, मात्रा व उपयोग लिहा.

Write method of preparation, dose and uses of Kharjuradi Mantha.

g) 'नासामार्ग' या औषधी प्रयोग मार्गाचे वर्णन करा.

Describe the 'Nasal Route' of drug administration.

h) फार्माकोविजीलन्स व्याख्या लिहुन फार्माकोविजीलन्सची आयुर्वेदीक औषधीसाठी उपयोगीता वर्णन करा.

Define the term Pharmacovigilance and describe importance of Pharmacovigilance for Ayurvedic drugs.

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न : [4 × 10 = 40]

a) खालील औषधी कल्पांचा आमयिक प्रयोग, मात्रा, अनुपान, सेवनकाल व पथ्यापथ्य वर्णन करा.

i) गुडुची सत्व

ii) अमृतारिष्ट

Describe the therapeutic properties, matra, Anupana, Sevankal and Pathyapathya of following Aushadi kalpa

i) Guduchi Satva

ii) Amrutarishtha

b) लोह भस्म निर्माणविधी, रासायनीक संघटन, गुणधर्म, मात्रा, अनुपान, सेवनकाल वर्णन करुन संशोधनात्मक कार्याची माहिती लिहा.

Describe the preparation method, its chemical composition, therapeutic properties, matra, anupana, sevan kala and research work of Lauha Bhasma.

c) आरोग्यवर्धिनी गुटीका या कल्पाचे खालील मुद्दयांच्या सहाय्याने वर्णन करा.

i) कार्यपद्धती ii) रासायनिक संघटन iii) आमयिक प्रयोग iv) मात्रा v) अनुपान vi) सेवनकाल vii) दुष्परीणाम

Describe the formulation with following points.

i) Mode of Action ii) Chemical composition iii) Therapeutic uses iv) dose v) Anupana vi) Sevana kala vii) Side effects.

d) ब्राह्मी घृत या कल्पाचा निर्माण विधी, सिद्धी लक्षणे, मात्रा, अनुपान, उपयोग वर्णन करा.

Describe the method of preparation, Siddhi lakshane, dose, Anupana, uses of Brahmi Ghrita in detail.

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, Winter - 2024 Phase - III

RASASHASTRA AVUM BHAISHAJY KALPANA - I

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

Instructions :
1) Use **black** ball point pen only.
2) **Do not** write anything on the **blank portion of the question paper.** If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.
3) **All** questions are **compulsory.**
4) The number to the **right** indicates **full** marks.
5) Draw diagrams **wherever** necessary.
6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.
7) Use a common answer book for all sections.

SECTION - "A" (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहा पैकी कोणतेही पाच) :

Short answer question (**any five out of six**) : **[5 × 3 = 15]**

a) रससेवन पथ्यापथ्य वर्णन करा.

Mention about what dietary food intake to be taken or avoided during Rasaushadhi sevan.

b) गंधक द्रुति सेवनविधी, औषधी मात्रा व उपयोग लिहा.

Mention Gandhak Druti sevanvidhi, Matra and therapeutic uses.

c) मिश्र लौह वर्णन करा.

Write in brief about Mishra loha.

d) पिष्टी व भस्म मधील भेद लिहा.

Write the difference between Bhasma and Pishti.

e) माणिक्य शोधन विधी लिहून त्याचे काठिण्य लिहा.

Write Manikya purification method and its hardness.

f) आम्ल वर्गातील द्रव्य लिहून त्याचे रसौषधी निर्माणात महत्व लिहा.

Write the ingredients of Amlavarg and its contribution in Rasaushadhi preparation.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सात पैकी कोणतेही सहा) : [6 × 5 = 30]
Short answer question (**any six out of seven**) :

a) जारणा व मूर्च्छना मध्ये भेद स्पष्ट करा.
Differentiate between Jaarana and Murchana.

b) पारदबंधाचे वर्णन करा.
Describe Paradhbandh.

c) निर्माण पद्धतीनुसार रसौषधी चे प्रकार लिहा.
Classify Rasaushadi on the basis of method of preparation.

d) नवायस चूर्णाचे घटक द्रव्य व उपयोग लिहा.
Write the ingredients and uses of Navayas churna.

e) भल्लातक, वत्सनाभ व चित्रकमूल शोधन विधी लिहून, विषाक्त घटक द्रव्यांची नावे व औषधी मात्रा लिहा.
Write the shodhan of Bhallatak, Vatsnabh and chitrakamool. Write its toxic phytochemical constituent name & dose.

f) शंख, शुक्ति, कपर्दिका चे मारण लिहून, त्यांच्या भस्मांचा उपयोग लिहा.
Write the Maran method of cowry, Shankha and Shukti along with its uses.

g) श्वासकुठार रस घटक द्रव्य, निर्माणविधी, उपयोग व मात्रा लिहा.
Write Shwaskuthar Rasa ingredients, method of preparation, uses and dose.

SECTION - "B" (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चार पैकी कोणतेही तीन) : [3 × 15 = 45]
Long answer question (**any three out of four**) :

a) चंद्रप्रभावटी, आरोग्यवर्धिनी, पुटपाक विषमज्वरांतक लौह यांचे घटकद्रव्य, भावना द्रव्य, निर्माणविधी, उपयोग व मात्रा लिहा.
Write the ingredients, Bhavna dravya, method of preparation, dose and uses of following Rasaushadi - Chandraprabhavati, Arogyavardhini & Putpaak vishamjwarantak loha.

b) कूपीपक्व रसायन बद्दल सविस्तर माहिती लिहून सुवर्णवंगांचे घटकद्रव्य, निर्माणविधी, मात्रा व उपयोग लिहा.
Write in detail about Kupipakwa Rasayan along with the ingredient, method of preparation of Suvarnavaang, uses & dose.

c) धातुवर्गातील द्रव्यांची नावे, त्यांचे Latin name, molecular formula, melting point लिहून लौह धातुचे सविस्तर वर्णन करा.
Describe Dhatu varg, their Latin name, molecular formula, melting point and write in detail about Loha dhatu.

d) प्रवालपंचामृत, हृदयार्णव रस, लघुसूतशेखर.
Pravalpanchamrut, Hridayarnav Rasa, Laghusutshekhar Rasa.

▽▽▽▽

[Total No. of Pages : 3

101856

03232(B)

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, Summer - 2025 Phase - II

RASASHASTRA EVUM BHAISHAJY KALPANA - II

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

Instructions : *1) Use* ***black*** *ball point pen only.*

2) ***Do not*** *write anything on the* ***blank portion of the question paper.*** *If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.*

3) ***All*** *questions are* ***compulsory.***

4) The number to the ***right*** *indicates* ***full*** *marks.*

5) Draw diagrams ***wherever*** *necessary.*

6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.

7) Use a common answer book for all sections.

SECTION - "A" (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहा पैकी कोणतेही पाच) :

Short answer question (any five out of six) : **[5 × 3 = 15]**

a) क्वाथ परिभाषा व उपकल्पनांची नावे लिहा.

Describe Kwath and state its Upakalpanas.

b) तैलमूर्च्छना विधी लिहा.

Describe Tailamurcchana.

c) धूमपान परिभाषा व प्रकार लिहा.

Define Dhumapana and state its types.

d) कवल व गण्डुष भेद लिहा.

Write difference between Kawal and Gandush.

e) मान परिभाषा व प्रकार लिहा.

Define Mana and state its types.

f) नेत्र उपक्रमांची नावे लिहा.

Enlist the names of Netra Upakramas.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सात पैकी कोणतेही सहा) : [6 × 5 = 30]

Short answer question (any six out of seven) :

a) स्नेहपाक निर्माणविधी व स्नेहसिद्धी लक्षणे वर्णन करा.

Describe Snehapaka Nirman vidhi and write Snehasiddhi Lakshanas.

b) वासावलेह घटकद्रव्ये, निर्माणविधी, मात्रा व उपयोगिता लिहा.

101856

Explain Vasavaleha with respect its ingredients, manufacturing procedures, dose and indications.

c) आयुर्वेदीय औषधी निर्माणात Good Manufacturing procedure (GMP) चे महत्व विशद करा.

Explain significance of Good Manufacturing Procedure (GMP) in the preparation of Ayurvedic formulations.

d) छद्मनाम द्रव्य (Misbranded drugs) टीप लिहा.

Write short note on Misbranded drugs.

e) पथ्यापथ्य संकल्पना स्पष्ट करुन यवायू निर्माणविधी, प्रकार उपयोगिता व उपयुक्तता लिहा.

Explain the concept of Pathyapathya. Describe manufacturing procedure, types and indications of Yavayu.

f) बाहयोपचार संकल्पना स्पष्ट करुन सर्जरस मलहर निर्माणविधी व उपयुक्तता लिहा.

Explain concept of Bahyopchar (External Application). Describe manufacturing procedure of Sarjarasa Malahar and state its indications.

g) क्षार कल्पना निर्माण विधी व उपयुक्तता लिहा.

Explain manufacturing procedure of Ksharnirman and state its indications.

SECTION - "B" (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न : (चार पैकी कोणतेही तीन) : [3 × 15 = 45]

Long answer question (any three out of four) :

a) बस्तीकल्पना परिभाषा, वर्गीकरण, निरुह व अनुवासन बस्ती घटकद्रव्ये, निर्माण प्रक्रिया व उपयोगिता सविस्तर वर्णन करा.

Explain Bastikalpana with respect to its definition, classification, ingredients of Niruh and Anuvasan, manufacturing procedure and indications.

b) गुटी–वटी संकल्पना, सामान्य निर्माणविधी, मानकीकरण सविस्तर वर्णन करुन संजीवनी वटीचे घटकद्रव्ये मात्रा व उपयोगिता लिहा.

Explain the concept of Guti-Vati (Tablets) with respect to its manufacturing procedure and standardization, state ingredients, dose and indications of Sanjivani vati.

c) पंचविध कषाय कल्पना सविस्तर वर्णन करा.

Describe in detail about Panchvidh Kashaya Kalpana.

d) थोडक्यात उत्तरे लिहा.

i) भैषज्यकल्पनाचे आधारभूत सिद्धांत

ii) संधान कल्पनाचे प्रकार व सिद्धि लक्षणे

iii) अनुपान व सहपान

Explain in brief :

i) Basic principles of Bhaishajyakalpana

ii) Sandhan Kalpana types and siddhi lakshanas

iii) Anupan and Sahapan.

♦ ♦ ♦

131856

WINTER-2025

03201A

SECOND B.A.M.S. (2021) EXAMINATIONS
RASASHASTRA EVAM BHAISHAJYA KALPANA - I

Total Time : 3 Hrs.

Total Marks : 80

Instructions :
1) *Use **black** ball point pen only.*
2) ***Do not** write anything on **the blank portion of the question paper.** If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.*
3) ***All** questions are **compulsory.***
4) *The number to the **right** indicates **full** marks.*
5) *Draw diagrams **wherever** necessary.*
6) *Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. This format is a mere guideline. Questions from the syllabus can be asked in any paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus, as this format and distribution has been given only for the sake of placement.*
7) *Use a common answer book for all sections.*

SECTION " B" (80 MARKS)

2. लघुत्तरी प्रश्न **(8 x 5 = 40)**

a) रसशास्त्रातील आचार्य नागार्जुन यांचे योगदान थोडक्यात लिहा.
Write in short about the contribution of Acharya Nagarjuna to Rasashastra.

b) शोधनाची व्याख्या लिहा. शोधन विधीमध्ये उपयुक्त विविध प्रक्रियांचे उदाहरणासह वर्णन करा.
Write the definition of Shodhana. Explain different techniques used for the procedure of Shodhana with examples.

c) खालील पुटाचे आकारमान, इंधनमात्रा आणि उपयोग संदर्भाने थोडक्यात वर्णन करा:
१. कुक्कुट पुट २. वराहपुट
Write short about size, amount of fuel and use of following putas :
1. Kukkuta puta 2. Varahputa

d) खालील वर्णित कल्पनांचे सामान्य निर्माण विधि, आमयिक प्रयोगाची मात्रा व उपयोग लिहा:
१. प्रमथ्या कल्पना २. क्षीरपाक कल्पना
Write method of preparation in general therapeutic, dose and uses of following Kalpanas :
1. Pramathya Kalpana 2. Kshirpaka Kalpana

e) खालील कल्पनांचे सामान्य घटक द्रव्ये प्रमाणासहित लिहा आणि त्याचे आमयिक प्रयोग थोडक्यात लिहा:
१. युष २. तक्र कल्पना
Write in short about ingredients in general with proportion and its therapeutic uses of following kalpanas :
1. Yusha 2. Takra Kalpana

f) कासीस या द्रव्याचे पर्यायी नावे, प्रकार, ग्राह्याग्राह्यत्व व शोधनविधी लिहा.
Write synonyms, types, grahya-agrahyatva and shodhana of Kasisa.

g) पोट्टली कल्पनेची व्याख्या, प्रकार, सामान्य निर्माणविधी लिहा.
Write the definition, types and standard method of preparation of Pottali Kalpana.

h) FSSAI चे मार्गदर्शक तत्व थोडक्यात लिहा.
Write in short about guidelines of FSSAI.

PTO

03201A

SECOND B.A.M.S. (2021) EXAMINATIONS

RASASHASTRA EVAM BHAISHAJYA KALPANA - I

SECTION – "A" (MCQ)

Total Duration : 3 Hrs. **Section Marks : 20**

Instruction: 1) *Use **black** ball point pen only.*

2) ***Each** question carries one mark.*

3) *Rough work should be done only on the Blank Space provided on the question paper booklet. If the rough work done is found elsewhere other than the space provided on question paper or anywhere on answer book such an act will be treated as an attempt to resort to Unfair means.*

Q.1. Multiple Choice Questions : **(20x1=20)**

1. कासीस या द्रव्याचे रासायनिक सूत्र काय आहे?

A) $FeSO_4$ C) $FeSO_47H_2O$

B) Fe_2SO_4 D) $Fe_2SO_47H_2O$

What is the chemicl formula of Kasisa?

A) $FeSO_4$ C) $FeSO_47H_2O$

B) Fe_2SO_4 D) $Fe_2SO_47H_2O$

2. पारदाच्या कोणत्या संस्कारामुळे त्याला नष्टपिष्टत्व प्राप्त होते?

A) स्वेदन C) मूर्च्छन

B) मर्दन D) उत्थापन

Due to which samskara Parada gets Nashtapishtatva?

A) Swedana C) Murchhana

B) Mardana D) Utthapana

3. निषेक, स्नपन हे कशाचे पर्यायी नावे आहेत?

A) आवाप C) ढालन

B) निर्वाप D) प्रतिवाप

Which of the following is having nishek, snapan as synonyms of.....

A) Avap B) Dhalan

B) Nirvap D) Prativap

4. कोणत्या यंत्रामध्ये चतुर्मुखी चुल्हीका वर्णिलेली आहे?

A) कच्छप यंत्र C) दोलायंत्र

B) डमरु यंत्र D) विद्याधर यंत्र

In which yantra chaturmukhi chulhika is mentioned?

A) Kacchapa yantra C) Dolayantra

B) Damaru Yantra C) Vidyadhar yantra

PTO

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (4 x 10 = 40)

a) चूर्ण कल्पनेची व्याख्या, पर्यायी नावे, निर्माण विधी, सवीर्यतावधि, प्रकार, आमयिक प्रयोगाची सामान्य मात्रा लिहा. चूर्ण कल्पना मोठया प्रमाणात निर्माण करण्यासाठी उपयोगात येणाऱ्या यंत्राची माहीती लिहा.
Write the definition of Churna Kalpana, its synonyms, method of preparation, shelf life, types, therapeutic dose. Write about instruments used in large scale production of churna kalpana.

b) संधान कल्पनेची व्याख्या, सामान्य निर्माण विधि, सिध्दी लक्षणे व प्रकार सविस्तर लिहा.
Write definition, general method of preparation, siddhi lakshanas and classification of sandhan kalpana in detail.

c) अभ्रकाचे पर्यायी नावे, खनिज ओळख, उत्पत्तीस्थान, प्रकार, ग्राहयाग्राहयत्व, शोधन, मारण विधी लिहून संशोधनात्मक कार्याची माहीती लिहा.
Write synonyms, minerological identification, sources, types, grahya agrahyatva, shodhana, marana along with research work done on Abhraka.

d) लेप कल्पनेची व्याख्या व प्रकार लिहा. लेप कल्पनेमध्ये घ्यावयाची काळजी, सिध्दी लक्षणे व सविर्यतावधि विस्तृतपणे वर्णन करा.
Write the definition of Lepa kalpana and its types. Write about precaution, confirmatery tests and shelf life in details of Lepa kalpana.

---

5. "इत्थं चारत्निके कुण्डे" हे विधान खालीलपैकी कशाच्या संदर्भात आलेले आहे?

A) वाराहपुट
B) कुक्कुट पुट
C) लावकपुट
D) भुधरपुट

For which of the following "इत्थं चारत्निके कुण्डे" this sentence is mentioned?

A) Varaha puta
B) Kukkuta puta
C) Lavaka puta
D) Bhudhara puta

6. शारंगधर संहीता नुसार चूर्ण कल्पनेचा सविर्यतावधि किती आहे?

A) २ महिने
B) ४ महिने
C) ६ महिने
D) १ वर्ष

According to Sharangdhar samhita what is the saveeryatavadhi of churna kalpana?

A) 2 months
B) 4 months
C) 6 months
D) 1 year

7. शारंगधर संहिता नुसार स्वरस कल्पनेची औषधी मात्रा .... आहे.

A) २ पल
B) १ कर्ष
C) ½ पल
D) ½ कर्ष

Therapeutic dose of Swaras kalpana according to Sharangdhar samhita is .....

A) 2 pala
B) 1 Karsha
C) ½ Pala
D) ½ Karsha

8. चूर्ण कल्पनेमध्ये गुड हे प्रक्षेप किती प्रमाणात घ्यावे?

A) द्विगुण
B) समानभाग
C) चतुर्गुण
D) त्रिगुण

How much quantity of Jaggery is used as prakshep in churna kalpana?

A) Two times
B) Equal quantity
C) Four times
D) Three times

9. शारंगधर संहीता नुसार नस्य कर्माकरीता कोणत्या प्रकारचा स्नेह उपयोगी आहे?

A) मध्यम पाकी
B) मृदुपाकी
C) खरपाकी
D) दग्धपाकी

According to Sharangdhar samhita which type of sneha is used for Nasya Karma?

A) Madhyampaki
B) Mrudupaki
C) Kharapaki
D) Dagdhapaki

10. औषधे आणि सौंदर्य प्रसाधने नियम १९४५ नुसार आसव अरीष्टांचे सविर्यतावधि ...... आहे.

A) ५ वर्ष
B) १० वर्ष
C) १५ वर्ष
D) २० वर्ष

According to Drug and Cosmetic Rule 1945, Shelf life of Asava-arishta is......

A) 50 years
B) 10 years
C) 15 years
D) 20 years

11. रसरत्नसमुच्चय नुसार सुवर्णाचे किती प्रकार आहेत?

A) ४ C) ५

B) ३ D) २

According to Rasaratnasamucchaya how many types of suvarna are there?

A) 4 C) 5

B) 3 D) 2

12. कुमार व समल हे ..... चे प्रकार आहेत.

A) नाग C) यशद

B) वंग D) वर्तलोह

Kumar and Samal are the types of ....

A) Naga C) Yashad

B) Vanga D) Vartaloha

13. "पक्वबिम्बफलच्छायं" हे .... करीता वर्णिले आहे.

A) मौक्तीक C) प्रवाळ

B) ताम्र D) गैरीक

"पक्वबिम्बफलच्छायं" this sentence is described for ....

A) Mauktika C) Praval

B) Tamra D) Gairik

14. खालीलपैकी मंगळ ग्रहाचा रत्न कोणता?

A) प्रवाळ C) मौक्तीक

B) वज्र D) पुष्कराज

Which of the following is related to 'Mangal Graha'?

A) Praval C) Mauktik

B) Vajra D) Pushkaraj

15. AS_2O_3 हे खालील पैकी कशाचे रासायनिक सूत्र आहे?

A) हरताळ C) गौरीपाषाण

B) मन:शिला D) गिरीसिंदूर

Chemical formula of which of the following is AS_2O_3?

A) Hartala C) Gauripashana

B) Manshila D) Girisindur

16. प्राचीन रसशास्त्रानुसार कांस्य धातुमध्ये ताम्र व वंग चे प्रमाण किती असते?

A) ८:२ C) १:२

B) ४:२ D) २:१

According to ancient Rasashastra what is the proportion of tamra and vanga in Kasya dhatu?

A) 8:2 C) 1:2

B) 4:2 D) 2:1

17. पित्तज रोगांकरीता लेपामध्ये स्नेहप्रमाण ...... असते?

A) १/६
B) १/४
C) १/८
D) १/२

In pittaj roga .... part of sneha is added in lepa.

A) 1/6th
B) 1/4th
C) 1/8th
D) 1/2

18. रसपर्पटी चा कोणता पाक प्रकार औषधि उपयोगाकरीता वापरला जातो?

A) मध्यम
B) खर
C) दग्ध
D) मृदु

Which type of paka for Rasaparpati is used for therapeutic use?

A) Madhyama
B) Khara
C) Dagdha
D) Mrudu

19. किती वजनाची कपर्दिका श्रेष्ठ असते?

A) ½ निष्क
B) 1 निष्क
C) 1½ निष्क
D) 2 निष्क

How much weighing Kapardika is supposed to be best?

A) ½ Nishka
B) 1 Nishka
C) 1½ Nishka
D) 2 Nishka

20. औषधे आणि सौंदर्य प्रसाधने कायदा १९४० मधील कोणते प्रकरण आयुर्वेदिक, सिध्द व युनानीसाठी लागु आहे?

A) प्रकरण एक
B) प्रकरण चार
C) प्रकरण चार अ
D) प्रकरण पाच

Which chapter of Drug and Cosmetic Act 1940 is related to Ayurvedic, Siddha and Unani?

A) Chapter I
B) Chapter IV
C) Chapter IV A
D) Chapter V

D 27/12/25

WINTER-2025

03201B

SECOND B.A.M.S. (2021) EXAMINATIONS

RASASHASTRA EVAM BHAISHAJYAKALPANA - II

SECTION – "A" (MCQ)

Total Duration : 3 Hrs. **Section Marks : 20**

Instruction: 1) *Use **black** ball point pen only.*

2) ***Each** question carries one mark.*

3) *Rough work should be done only on the Blank Space provided on the question paper booklet. If the rough work done is found elsewhere other than the space provided on question paper or anywhere on answer book such an act will be treated as an attempt to resort to Unfair means.*

Q.1. Multiple Choice Questions : **(20x1=20)**

1. खालील पैकी .... हे प्रशस्त भेषजाचे लक्षण नाही.
   A) महावेग C) अल्पमात्रा
   B) लघुपाक D) विकारी
   Amongst following .... is not Prashasta Bheshaja lakshan.
   A) Mahavega C) Alpamatra
   B) Laghupaka D) Vikari

2. विसर्प व्याधीच्या चिकित्सेसाठी आचार्य चरकांनी .... कल्पाचे वर्णन केले आहे.
   A) गैरीक प्रदेह C) गंधक द्रुति
   B) गंधक तैल D) वर्णकर लेप
   Acharya Charaka has mentioned .... in the management of Visarpa.
   A) Gairik Pradeha C) Gandhak Druti
   B) Gandhak Tail D) Varnyakar Lepa

3. .... अनुपानासह गंधक द्रुतिचा आभ्यंतर प्रयोगासाठी उपयोग करतात.
   A) गोदुग्ध C) निम्बु
   B) नागवल्लीपत्र D) भृंगराज
   Gandhaka Druti is internally administered along with.......... anupana.
   A) Godugdha C) Nimbu
   B) Nagavalli Patra D) Bhringaraj

4. लौह भस्माची मात्रा .... आहे.
   A) ⅛ ते ¼ रत्ति C) १/१० ते ¼ रत्ति
   B) २ ते ४ रत्ति D) ¼ ते २ रत्ति
   Dose of Lauha Bhasma is ....
   A) ⅛ to ¼ Ratti C) 1/10 to ¼ Ratti
   B) 2 to 4 Ratti D) ¼ to 2 Ratti

PTO

5. ताप विड्बंधता यच्छति शुक्रनाशम् ही लक्षणे अपक्व .... भस्माच्या सेवनामुळे निर्माण होतात.

A) ताम्र

B) स्वर्ण

C) रजत

D) प्रवाळ

ताप विड्बंधता यच्छति शुक्रनाशम is caused by consumption of apakwa .... Bhasma.

A) Tamra

B) Swarna

C) Rajata

D) Pravala

6. चरकाचार्यानुसार शिलाजीत सेवनाची प्रवर मात्रा .... आहे.

A) १ तोळा

B) २ तोळे

C) ४ तोळे

D) वरील पैकी नाही

According to Charakacharya maximum dose of Shilajita is ....

A) 1 Tola

B) 2 Tola

C) 4 Tola

D) None of the above

7. खालील पैकी .... भस्म हे केश्य आहे.

A) स्वर्ण

B) कासीस

C) मुक्ता

D) रजत

Keshya Term is reffered in the context of .... Bhasma.

A) Swarna

B) Kasisa

C) Mukta

D) Rajata

8. चंद्रप्रभावटी या कल्पामध्ये खालीलपैकी ...... द्रव्य घटकद्रव्य म्हणून वापरले जात नाही.

A) धान्यक

B) शुण्ठी

C) आरग्वध

D) चित्रक

.... is not ingredient of Chandraprabha Vati.

A) Dhanyak

B) Shunthi

C) Aaragwadh

D) Chitraka

9. आरोग्यवर्धिनी वटीचा सेवन काळ .... पर्यंत आहे.

A) १ मंडल

B) १ मास

C) १ पक्ष

D) १ सप्ताह

Sevana Kala of Aarogyavardhini Vati is mentioned as ....

A) 1 Mandala

B) 1 Month

C) 1 Fortnight

D) 1 week

10. सूतशेखर रस या कल्पाला .... ची भावना दिली जाते.

A) जम्बीरी निम्बु

B) गोदुग्ध

C) गोमूत्र

D) भृंगराज स्वरस

...... is used as Bhavana dravya for Sutshekharras.

A) Jambir Nimbu

B) Godugdha

C) Gomutra

D) Bhringaraj Swarasa

PTO

11. बोल पर्पटी चा उपयोग .... व्याधीमध्ये करतात.

A) रक्तपित्त
B) श्वास
C) अरुचि
D) यापैकी नाही

Bola Parpati is indicated in ....

A) Raktapitta
B) Swasa
C) Aruchi
D) None of the above

12. सर्पदंशामध्ये संजीवनी वटी कल्पाची मात्रा .... आहे.

A) १ गुंजा
B) २ गुंजा
C) ३ गुंजा
D) यापैकी नाही

Dose of Sanjivani Vati in Sarpadansha (snake bite) is ....

A) 1 Gunja
B) 2 Gunja
C) 3 Gunja
D) None of the above

13. लवणभास्कर चूर्ण हे .... या अनुपानासह वापरले जाते.

A) मस्तु
B) तक्र
C) सूरा
D) वरीलपैकी सर्व

.... is used as Anupan for Lavanbhaskar Churna.

A) Mastu
B) Takra
C) Sura
D) All of the above

14. पंचगव्य घृताचा वापर .... व्याधीमध्ये करतात.

A) ग्रहबाधा
B) अर्श
C) गुल्म
D) वरील पैकी सर्व

Panchagavya Ghrita is indicated in ....

A) Grahabadha
B) Arsha
C) Gulma
D) All of the above

15. पुष्यानूग चूर्णाचे अनुपान .... आहे.

A) गोदुग्ध
B) तण्डुलोदक
C) तक्र
D) कांजी

.... is used as Anupan for Pushyamug churna.

A) Godughdha
B) Tandulodaka
C) Takra
D) Kanji

16. खालीलपैकी अर्धप्रवाही कल्पना....... आहे.

A) चूर्ण
B) प्रमथ्या
C) रसक्रिया
D) क्वाथ

.... is semisolid dosage form.

A) Churna
B) Pramathya
C) Rasakriya
D) Kwatha

PTO

17. शतावरी घृताचा उपयोग .... व्याधीसाठी सांगितला आहे.

A) हृदरोग

B) सूतिकारोग

C) मानसिक व्याधी

D) बालरोग

Shatavari Ghrita is indicated in ....

A) Cardiac disease

B) Sutika Roga

C) Mental disorder

D) Peadiatric disease

18. सहपानाचा उपयोग .... केला जातो.

A) औषधासह

B) औषधानंतर

C) औषधापूर्वी

D) वरील पैकी सर्व

Sahapana is administered..........

A) Along with medicine

B) After the medicine

C) Before medicine

D) All of the above

19. चूर्ण कल्पनेचा वापर .... मार्गाद्वारे केला जातो.

A) मुख

B) त्वक

C) दोन्ही

D) वरीलपैकी नाही

Churna Kalpana is administered through .... Route.

A) Oral

B) Skin

C) Both

D) None of the above

20. फार्माकोव्हिजिलन्स कार्यक्रमाद्वारे .... प्रणाली मधील औषधांविषयी निरीक्षण केले जाते.

A) आयुर्वेद

B) युनानी

C) सिद्ध

D) वरीलपैकी सर्व

Pharmacovigilance Programme monitors drug of .... stream.

A) Ayurveda

B) Unani

C) Siddha

D) All of the above

[Total No. of Pages : 3

101946

03232B

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, Winter - 2025 Phase - III
RASASHASTRA EVUM BHAISHAJYA KALPANA - II

Total Duration : 3 Hours Total Marks : 90

Instructions :
1) *Use **black** ball point pen only.*
2) ***Do not** write anything on the **blank portion of the question paper.** If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.*
3) ***All** questions are **compulsory.***
4) *The number to the **right** indicates **full** marks.*
5) *Draw diagrams **wherever** necessary.*
6) *Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.*
7) ***Use** a common answerbook for **all** sections.*

SECTION - A (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहा पैकी **कोणतेही पाच**): [5×3=15]

101946

Short answer questions (**any five** out of **six**) :

a) फाण्ट कल्पना व्याख्या व एक उदाहरण लिहा.

Write Definition of Phant and give one example.

b) एण्ड रनर मशीन (यंत्राचे) वर्णन करा.

Describe End Runner Machine.

c) तण्डुलोदक व्याख्या व उपयोग लिहा.

Definition of Tandulodak and its use.

d) यवागु वर्णन करा.

Describe Yavagu Kalpana.

e) लेप व्याख्या व प्रकार लिहा.

Define Lepa and its types.

f) स्नेह सिद्धि लक्षणे लिहा.

Write Sneha Siddhi lakshane.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सात पैकी **कोणतेही सहा**): [6×5=30]

Short answer questions (**any six** out of **seven**) :

a) कवल व गण्डूष मधील भेद लिहा.

Write difference between Kaval and Gandusha.

101946

b) संधान कल्पनेचे सिद्धी लक्षणे वर्णन करा.

Explain Siddhi lakshana of Sandhan kalpana.

c) क्वाथ कल्पनेची व्याख्या लिहा व त्याच्या दोन उपकल्पना वर्णन करा.

Write Kwath kalpana and explain its two Upkalpana.

d) औषधसेवन काल वर्णन करा.

Describe Aushadha Sevankala.

e) गुड मॅन्युफॅक्चरिंग प्रॅक्टीसेस वर्णन करा.

Describe Good manufacturing practices.

f) मषी कल्पना सोदाहरण वर्णन करा.

Explain Mashi kalpana with its example.

g) घृतमूर्च्छना विधी लिहा.

Write Ghrita Murchana.

SECTION - B (45 Marks)

3. **दीर्घोत्तरी प्रश्न (चार पैकी कोणतेही तीन):** **[3×15=45]**

Long answer questions (**any three** out of **four**) :

a) **औषधी निर्माण शाळा** Good manufacturing practice **नुसार वर्णन करा.**

Describe Aushadhinirman shala with respect to Good manufacturing practice.

b) **अवलेह व्याख्या लिहा व अवलेहाचे सविस्तर वर्णन करून च्यवनप्राशाचे वर्णन करा.**

Write definition of Avaleha. Explain Avaleha kalpana and write Chavanprash Avaleha.

c) **भैषज्यकल्पना आधारभूत सिद्धांत लिहून औषध संग्रहण, संरक्षण या बद्दल सविस्तर लिहा.**

101946

Write Basic principles of Bhaishajya Kalpana and write in details about collection and preservation of Aushadhi dravya.

d) **संधान कल्पनेचे सविस्तर वर्णन करा. तक्रारिष्ट वर्णन करा.**

Write Sandhan Kalpana in detail. Write Takrarishta in detail.